

**mgr Karolina Chról, Społeczności energetyczne w unijnej i polskiej regulacji prawnej,
ORCID: 0000-0002-6202-7634**

Streszczenie w języku polskim:

Praca koncentruje się na regulacjach prawnych dotyczących społeczności energetycznych w Polsce i w Unii Europejskiej oraz na roli, jaką mogą odgrywać jednostki samorządu terytorialnego w procesie ich tworzenia i funkcjonowania. Analiza obejmuje wpływ prawa na rozwój energetyki rozproszonej, bezpieczeństwo energetyczne oraz zaangażowanie obywateli w transformację sektora energetycznego. W badaniach zastosowano głównie metodę dogmatyczno-prawną, uzupełnioną o elementy analizy historycznej i porównawczej. Materiał badawczy obejmował akty prawne na poziomie unijnym i krajowym, orzecznictwo oraz literaturę naukową.

Pierwszy rozdział przedstawia aksjologiczne i definicyjne podstawy pojęć kluczowych dla tematu, takich jak demokracja energetyczna, bezpieczeństwo energetyczne, energetyka rozproszona oraz społeczność. Drugi omawia rozwój regulacji energetyki rozproszonej i odchodzenie od modelu scentralizowanego rynku energii. Trzeci analizuje regulacje prawne w zakresie różnych form społeczności energetycznych na poziomie Unii Europejskiej i Polski. Czwarty dotyczy zadań samorządu terytorialnego w energetyce oraz jego współdziałanie w tym zakresie. Piąty bada zagadnienie społeczności energetyczne istniejących na styku prawa publicznego i prywatnego. Zakończenie zawiera wnioski oraz postulaty zmian legislacyjnych.

Przeprowadzone badania wykazały, że w świetle rozwoju regulacji w zakresie energetyki rozproszonej społeczności energetyczne można postrzegać jako kolejny etap ewolucji rynku energii, prowadzący do jego większej decentralizacji oraz szerszego udziału jednostek samorządu terytorialnego i lokalnych podmiotów prywatnych. Na poziomie Unii Europejskiej uregulowano funkcjonowanie obywatelskich społeczności energetycznych (CEC) i społeczności działających w obszarze odnawialnych źródeł energii (REC), natomiast w prawie polskim wykształciły się trzy podstawowe formy: klastry energii, spółdzielnie energetyczne oraz obywatelskie społeczności energetyczne. Szczególną uwagę poświęcono roli samorządu terytorialnego i jego zadaniom w tym obszarze, przedstawiając koncepcję „samorządności energetycznej” oraz analizując formy prawne współdziałania jednostek samorządowych z podmiotami zewnętrznymi. Zwrócono również uwagę na trudności w jednoznacznym przyporządkowaniu społeczności energetycznych do jednej gałęzi prawa.

W zakończeniu zaproponowano kierunki zmian legislacyjnych, obejmujące m.in. eliminację zbędnych ograniczeń terytorialnych i organizacyjnych oraz stworzenie nowej formy społeczności energetycznej lepiej dopasowanej do współpracy jednostek samorządu terytorialnego z partnerami lokalnymi. Podkreślono, że społeczności energetyczne funkcjonują na pograniczu prawa publicznego i prywatnego, co pozwala łączyć cele o charakterze społecznym z mechanizmami rynkowymi. Ich rozwój stanowi istotny element nowoczesnej i zrównoważonej polityki energetycznej państwa.